

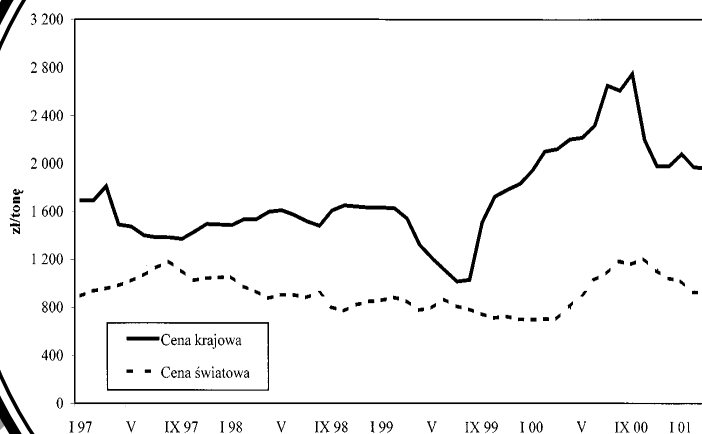
RYNEK CUKRU

stan i perspektywy

ISSN 1231-2630

**RAPORTY
RYNKOWE**

Światowe i krajowe ceny cukru białego
w latach 1997-2001

MAJ 2001

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Sytuacja na rynku światowym – *Z. Smoleński, Ł. Chudoba*
- III. Produkcja buraków cukrowych – *Ł. Chudoba*
- IV. Stan przemysłu cukrowniczego – *Ł. Chudoba*
- V. Zużycie cukru – *Z. Smoleński, P. Szajner*
- VI. Handel wewnętrzny – *Z. Smoleński*
- VII. Handel zagraniczny – *J. Nowak, P. Szajner*
- VIII. Interwencja na rynku cukru – *J. Nowak*
- IX. Inne środki słodzące – *P. Szajner, Ł. Chudoba*

Artykuł specjalny: Koszty produkcji cukru w kampanii 2000/01 – *Ł. Chudoba*

**Przy publikowaniu fragmentów raportu oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Raport przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-75-53

dr Łucja Chudoba

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 415

mgr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 719

mgr inż. Janina Nowak

• ARR • Warszawa
Tel.: (0 22) 623-26-50

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 440

Raport zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 08.05.2001 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejny raport wydany będzie w grudniu 2001 r.

W serii Raporty Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek mięsa /20/ • maj 2001,
2. Rynek zbóż /20/ • czerwiec 2001,
3. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /13/ • czerwiec 2001,
4. Rynek rzepaku /19/ • czerwiec 2001,
5. Rynek owoców i warzyw /18/ • lipiec 2001,
6. Rynek ziemi rolniczej /4/ • lipiec 2001,
7. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /20/ • październik 2001,
8. Rynek pasz /10/ • październik 2001,
9. Rynek mleka /21/ • październik 2001,
10. Rynek drobiu i jaj /20/ • październik 2001,
11. Rynek ziemniaka /20/ • listopad 2001,
12. Rynek cukru /20/ • grudzień 2001,
13. Popyt na żywność /2/ • grudzień 2001.

REASUMPCJA

W kampanii 2000/01 wyprodukowano ok. 2 mln ton cukru, wg GUS 1985 tys. ton, a wg sprawozdań cukrowni 2013 tys. ton, tj. o 10-11,5% więcej niż w kampanii 1999/00. Produkcję tę uzyskano w wyniku przerobu 13,1 mln ton buraków cukrowych, zebranych z powierzchni 333 tys. ha (wg GUS), o 10,5% mniejszej niż w 1999 roku. Wskaźnik produkcji cukru w sezonie 2000/01, w przeliczeniu na cukier surowy, wyniósł 6,56 t z 1 hektara i był o 17,3% wyższy niż w sezonie 1999/00. Na tę bardzo wydatną poprawę złożył się zarówno wysoki poziom plonów buraków cukrowych w 2000 r. – 39,4 t/ha (wobec 36,4 t/ha – średnio w latach 1995-1999), jak i rekordowa wydajność cukru z buraków cukrowych – 15,38% (wobec 13,37% – średnio w 5 poprzednich kampaniach). Liczba plantatorów buraków cukrowych zmniejszyła się w 2000 r. do 112 tysięcy wobec 137 tys. w 1999 r. i 167 tys. w 1998 r. Przeciętna powierzchnia plantacji wzrosła w 2000 r. do 2,98 ha wobec 2,71 ha i 2,40 ha w dwóch wcześniejszych latach.

Rentowność przemysłu cukrowniczego w 2000 r. uległa zasadniczej poprawie. Zysk brutto w relacji do przychodów ze sprzedaży wyniósł 8,6%,

a zysk netto 6,8%, podczas gdy w 1999 r. strata brutto i netto w relacji do przychodów stanowiły 15,7% i 15,8%. Poprawę tę uzyskano w wyniku wydatnego wzrostu krajowych cen zbytu cukru. Płynność finansowa i zadłużenie krótkoterminowe cukrowni nie osiągnęły jednak poziomu bezpiecznego z punktu widzenia standardów wymaganych przez banki.

Średnia w kraju cena skupu buraków cukrowych wzrosła w 2000 r. (w stosunku do roku poprzedniego) o 2,1%, tj. w znacznie mniejszym stopniu niż wskaźnik inflacji, jednakże dzięki wysokim plonom plantatorzy buraków cukrowych uzyskali znacznie wyższe przychody brutto w przeliczeniu na 1 ha uprawy niż w 1999 r.

W 2000 r. nieznacznie zmalało spożycie cukru w gospodarstwach domowych, a łącznie ze spożyciem zbiorowym utrzymało się na poziomie roku poprzedniego. Utrzymuje się natomiast słaba tendencja wzrostu popytu na cukier, ze strony przemysłu spożywczego. Do wzrostu zużycia cukru w przemyśle spożywczym przyczyniło się głównie zwiększenie eksportu artykułów spożywczych zawierających cukier, przede wszystkim czekolady, wyrobów cukierniczych

i dżemów. W związku z tym o ile w ostatnich latach zużycie cukru w kraju wykazywało systematyczny spadek z ok. 1620 tys. ton w 1996 r. do 1580 tys. ton w 1999 r., to w 2000 r. wzrosło do poziomu 1600 tys. ton.

W warunkach małej skuteczności przestrzegania obowiązujących przepisów regulujących krajowy rynek cukru, sytuacja na tym rynku kształtuje się żywiołowo. Nieustabilizowana podaż cukru na rynku wewnętrznym powoduje duże zróżnicowanie jego cen. W sezonie 1999/00, w warunkach niskiej produkcji cukru 1805 tys. ton a także w konsekwencji obniżenia kwoty A do 1220 tys. ton, ceny zbytu cukru wykazywały tendencję wzrostową. Od października 1999 r. do sierpnia 2000 r. cena zbytu cukru zwiększyła się z 1940 zł/t do 2860 zł/t, tj. o 47,4%. W bieżącym sezonie, wobec przewagi podaży nad popytem ceny zbytu kształtują się na znacznie niższym poziomie, wykazując stałą tendencję spadkową z 2270 zł/t w październiku 2000 r. do 2120 zł/t w lutym 2001 r. Również na giełdzie w Poznaniu notowano spadek cen cukru z ok. 2750 zł/t we wrześniu 2000 r. do 1960 zł/t w marcu br. Podobnie ceny detaliczne przeciętnie w kraju obniżyły się z 3,52 zł/kg we

Tabela 1

Bilans cukru
w tys. ton

Wyszczególnienie	Sezony					
	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01 przewidywania	2001/02 prognoza
Zapasy początkowe w dniu 1 października a)	135	216	269	305	165	223
Produkcja	2240	2060	2063	1805	2013	1750
Import	76	10	12	51	50	50
Zużycie krajowe w tym:	1650	1630	1600	1600	1605	1605
w eksportowanych wyrobach o zawartości cukru powyżej 20%	30	30	20	20	30	30
Zmiana stanu rezerw (+) (-)	-72	+20	+1	-11	0	0
Eksport	513	407	440	385	400	300
Zapasy końcowe w dniu 30 września a)	216	269	305	165	223	118

a) Zapasy u producentów i w handlu.

Źródło: Dane GUS i szacunek autorów.

wrześniu ub. r. do poniżej 2,50 zł/kg w lutym br. Występuje realne zagrożenie, że w bieżącym sezonie, podobnie jak w 1998/99, wystąpi duża przewaga podaży nad popytem. Ceny detaliczne mogą obniżyć się poniżej minimalnej ceny zbytu ustalonej na poziomie 1,92 zł/kg, a łącznie z 7% VAT – 2,05 zł/kg.

W minionym sezonie Agencja Rynku Rolnego, w okresie wysokich cen

sprzedała na rynek krajowy 42,3 tys. ton cukru w celu zahamowania wzrostu cen, a następnie w końcu sezonu skupiła na odtworzenie zapasów 65,6 tys. ton. W sezonie 2000/01 ARR udzieliła poręczeń kredytowych 14 cukrowniom na łączną sumę 172,9 mln zł.

Od czterech lat Polska eksportuje stosunkowo duże ilości cukru, stanowiące ok. 25% krajowego zu-

życia. W 2000 r. eksportowano 427,9 tys. ton cukru za ogólną sumę 92,1 mln USD, uzyskując przeciętną cenę 215,1 USD/t. Z tego 80% sprzedano krajom b. ZSRR, głównie do Uzbekistanu – 135,4 tys. ton. Z dopłatami eksportowano 104,04 tys. ton cukru.

W sezonie 2001/02 przewiduje się produkcję 1700-1800 tys. ton cukru (tab. 1).

SUMMARY

According to Polish Central Statistical Office (CSO) sugar production in the 2000/01 season totalled 1,985 mill tons (sugar plants report production at 2,013 mill tons) and was by about 10% higher than recorded in the previous season. About 13,1 mill tons of sugar beet harvested from the area of 333 thousand ha (10,5% lower than last season) was processed. Sugar yield in the season of 2000/01, in terms of raw sugar, totalled 6,56 t/ha that means increase by 17,3%. Such improvement was caused by high sugar beet yield (39,4 t/ha versus 36,4 t/ha in the period of 1995-99) as well as by a record sugar content (15,38% versus 13,37% in average for proceeding 5 years). The number of sugar beet growers declined to 112 thousand farms compared to 137 thousand in 1999 and 167 thousand in 1998. Average size of sugar beet plots increased to 2,98 ha versus 2,71 and 2,4 in two proceeding years respectively.

The profitability of sugar industry in the year 2000 remarkably improved. The ratios of gross profit and net profit versus sales amounted to 8,6 and 6,8% versus losses of -15,8 and -15,7% respectively recorded in 1999. The improvement reflected substantial increase of domestic

wholesale prices of sugar. However according to the requirements of banking sector financial liquidity and short term indebtedness of sugar plants did not reach a safe level yet.

Average procurement prices of sugar beet in the year 2000 increased by 2,1% i. e. below the inflation rate. However due to high yields sugar beet growers generated remarkably higher gross revenue per 1 ha of sugar beet plantation than it was recorded in 1999.

Household consumption of sugar (including gathering) in the year 2000 reminded unchanged from 1999. On the other hand demand for sugar from food industry increases on a regular basis, which is caused by growing exports of food products containing sugar, particularly chocolate, confectionery and jams. Therefore contrary to the previous years when sugar use showed systematic decline from about 1620 thousand tons in 1996 to 1580 thousand tons in 1999, in the year 2000 increased to about 1600 thousand tons.

Sugar market regime in so far is not stringently enforced. Therefore the situation on the market is shaped without any patterns. Unstable supplies on domestic market are mirrored in

variability of sugar prices. In the 1999/00 season when production fell down to 1805 thousand tons and in consequence production quota A was lowered to 1220 thousand tons sugar price were increasing. Since October 1999 to August 2000 sugar wholesale price increased from 1940 to 2860 PLN/t, i. e. by 47,4%. Reflecting excessive supplies in the current season sugar wholesale prices show downward tendency. The decline started in October 2000 from 2270 PLN/t and went on to 2120 PLN/t in February 2001. Also at the commodity exchange in Poznan sugar prices declined from 2750 PLN/t in September 2000 to 1960 in March 2001. Similarly retail prices declined in March – April 2001 to 2,5 PLN/kg versus 3,52 PLN/kg in September 2000. Moreover retail sugar prices may even fall down further below fixed minimum wholesale price (2,05 PLN/kg).

In order to prevent the market from steep price rises in the previous season the Agricultural Market Agency (AMA) sold out to domestic market 42,3 thousand tons of sugar. Following that the AMA replenished the eroded sugar stock by buying -in 65,6 thousand tons from the market. In the season of 2000/01 the AMA granted 14 sugar plants with credit

Table 1

Sugar balance sheet ('000 t)

Item	Seasons					
	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01 estimation	2001/02 forecast
Beginning stocks as of 1st October a)	135	216	269	305	165	223
Production	2240	2060	2063	1805	2013	1750
Import	76	10	12	51	50	50
Domestic use of which:	1650	1630	1600	1600	1605	1605
exported products with sugar content higher than 20%	30	30	20	20	30	30
Changes in stocks (+) (-)	-72	+20	+1	-11	0	0
Export	513	407	440	385	400	300
Ending stocks as of 30th September a)	216	269	305	165	223	118

a) Stocks at producers and in trade.

Source: CSO and the authors' estimations.

warranties for a total amount of 172,9 mill PLN.

Poland used to export significant quantities of sugar since four years. Sugar exports in average contribute about 25% total domestic use. In the

year 2000 Polish sugar exports amounted to 427,9 thousand tons. The revenue on exports totalled 92,1 mill USD, which gives an average price of 215,1 USD/t. About 80% of sugar exports was channelled to former USSR countries, in particular to Uz-

beckistan (135,4 thousand tons). Export subsidies were paid to 104,04 thousand tons of sugar.

In 2001/02 season the sugar production is expected to amount to 1,7-1,8 mill tons (table 1).